

Warszawa, 26 października 2022r.

Pan
Zygmunt Frankiewicz
Senator RP
Przewodniczący Komisji Samorządu Terytorialnego
i Administracji Państwowej
Senatu RP

Szanowny Panie Senatorze,

Kolejny raz, zgodnie zresztą z zapowiedzią ministra Przemysława Czarnka, Senat RP otrzymał do rozpatrzenia uchwaloną przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, tym razem na 65. posiedzeniu w dniu 4 listopada 2022 r., ustawę o zmianie ustawy – Prawo oświatowe oraz niektórych innych ustaw.

Unia Metropolii Polskich postuluje odrzucenie w całości ww. ustawy. Nie zgadzamy się z zaproponowanymi w ustawie rozwiązaniami, które całkowicie eliminują wpływ samorządu jako organu prowadzącego na kształtowanie sieci szkolnej (dot. warunków likwidacji lub przekształcenia szkoły lub placówki i roli kuratora) oraz możliwość bezpośredniego wpływu na decyzje kadrowe czyli powoływanie i odwoływanie dyrektora szkoły lub placówki, dla którego organ prowadzący jest pracodawcą.

Wspomniał o tym także Prezydent RP Andrzej Duda w uzasadnieniu z 3 marca 2022r. odmowy podpisania ustawy z 13 stycznia 2022r. uznając zaproponowane regulacje jako nadmiernie ograniczające samodzielność jednostek samorządu terytorialnego prowadzących szkoły publiczne.

„Uzależnienie wielu działań od uzyskania uprzedniej pozytywnej opinii właściwego kuratora oświaty może kolidować z samodzielnym wykonywaniem zadania własnego jakim jest prowadzenie szkół i innych placówek. Ograniczenie samodzielności jednostek samorządu terytorialnego może naruszać również zasadę decentralizacji władzy publicznej, a także określoną w preambule Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej zasadę pomocniczości. Konstytucyjna zasada decentralizacji nakazuje wydzielić z całego zakresu spraw będących w gestii administracji publicznej zadania o charakterze lokalnym i regionalnym, które mają być wykonywane samodzielnie przez samorząd terytorialny. Konieczność uzyskania pozytywnej opinii organu sprawującego nadzór pedagogiczny dotyczy wielu zagadnień ściśle związanych z funkcjonowaniem samorządowych szkół, za których to funkcjonowanie odpowiedzialność ponoszą gminy i powiaty.”

Ponieważ ustawa z dnia 4 listopada 2022 roku jest w znacznej części kalką ustawy z dnia 13 stycznia 2022 r. przypominamy kolejny argument, który jest dopełnieniem uzasadnienia postulatu o odrzucenie ustawy w całości:

„W aktualnym stanie prawnym, w przypadku bezprawnego usunięcia dyrektora ze stanowiska, może on dochodzić roszczeń z tego tytułu na podstawie przepisów prawa pracy. Jednostka samorządu terytorialnego

UNIA METROPOLII POLSKICH im. Pawła Adamowicza

jest natomiast odpowiedzialna za wykonywanie zadań własnych z zakresu edukacji. W omawianej ustawie nie zawarto regulacji wskazujących, iż w przypadku bezprawnych działań kuratora to Skarb Państwa jest odpowiedzialny za konsekwencje finansowe związane z powstaniem obowiązku zaspokojenia potencjalnych roszczeń. Podobne uwagi dotyczą wpływu administracji rządowej na likwidację szkół i placówek. Brak jest jasno sformułowanego prawa do kontroli sądowej podjętych rozstrzygnięć oraz regulacji dotyczącej rekompensaty związanej ze zmianą zakresu kompetencji i obowiązków. Odniesienia się do tych kwestii wymaga zasada sądowej ochrony samodzielności jednostek samorządu terytorialnego określona w art. 165 ust. 2 Konstytucji. Pomimo formalnego przekazania zadań oświatowych samorządom, ustawodawca przepisami ustawy z dnia 13 stycznia 2022 r. dalece ingeruje we wdrażanie polityki oświatowej na poziomie lokalnym. Powoduje to, że władze samorządowe odpowiadając za politykę oświatową, nie mogą skutecznie wpływać na wybór osób, które mają kierować jednostkami bezpośrednio realizującymi zadania oświatowe.”

W ustawie z dnia 4 listopada 2022r., mimo analogicznych przepisów wzmacniających rolę kuratora, wspomniane wyżej przez Prezydenta RP regulacje nie zostały zawarte.

Zwracamy także uwagę na przepisy w zakresie działalności prowadzonej przez stowarzyszenia i inne organizacje, których celem statutowym jest działalność wychowawcza albo rozszerzanie i wzbogacenie form działalności dydaktycznej, wychowawczej, opiekuńczej i innowacyjnej szkoły lub placówki. Te przepisy zostały jedynie lekko przeredagowane. Nadal ostatecznie to nie rodzic lecz kurator będzie miał decydujący głos w zakresie udziału dziecka w zajęciach realizowanych lub współrealizowanych przez organizacje pozarządowe.

Faktem jest, że ustawa z dnia 4 listopada wskazuje 9 nowych przepisów, ale są one bezpośrednio konsekwencją zmian przyjętych w ciągu kolejnych miesięcy, po 13 stycznia br. Zarówno te przepisy jak i dwa nowe: dotyczące edukacji domowej oraz arkusza organizacji szkoły, mogłyby zostać zaproponowane oficjalnie przez rząd, odbyć standardową procedurę konsultacyjną oraz być przedyskutowane i zaopiniowane ze stroną samorządową w ramach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Z wyrazami szacunku

**Prezes Zarządu
Unii Metropolii Polskich**

**Tadeusz Truskolaski
Prezydent Miasta Białegostoku**